Nr. 20. Kraków, 13 Maja 1904. Rok XXI.

TYGODNIK ROLNICZY

Organ c. k. Towarzystwa Rolniczego Krakowskiego

wychodzi co piątek.

Prenumerata wraz z przesyłką pocztową wynosi: w państwie austr. rocznie **12 Kor.**, półrocznie **6 Kor.**, dla członków Towarzystw rolniczych i uczniów zakładów naukowych rolniczych rocznie **8 Kor.**, w Królestwie Polskiem rocznie **5 rs.**, a państwie niemieckiem **8 marek**. Pojedynczy numer **24** halerze.
Prenumeratę należy nadsyłać do Administracyi: **Kraków, ul. Basztowa l. 6.**

Rękopisy nie nadające się do druku zwraca się tylko na żądanie i na koszt autora.
Listów nieopłaconych nie przyjmuje się.
Przedruk artykułów bez upoważnienia podpisanych autorów i podania źródła nie dozwolony.
Adres Redakcyi: **Kraków, ul. Basztowa l. 6.**

TREŚĆ:

Walne zgromadzenie
Tow. Rolniczego okręgowego w Mielcu.

W dniu 26 marca 1904 odbyło się ogólne zebranie członków okręg. Tow. rolniczego w Mielcu pod przewodnictwem Prezesa JW. Jana hr. Tarnowskiego, przy współudziale delegata komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie p. Stefana Bojanowskiego. Członków obecnych było na posiedzeniu tylko 16 a to dlatego tak mała ilość osób przybyła, ponieważ w dniu tym był pogrzeb śp. Aleksandra hr. Romera członka Towarzystwa, to też Prezes podniósł zasługi zmarłego jako prawego i zacnego obywatela. Członkowie przez powstanie pamięć zmarłego uczcili.

Sprawozdanie Wydziału z czynności za rok 1903 przyjęto jednomyślnie do wiadomości.

Przy ustępie 4-tym porządku posiedzenia tj. „O podniesieniu hodowli bydła a ustawie o licencyonowaniu buhai“ wywiązała się dłuższa dyskusya, w której prawie wszyscy członkowie zabierali głos.

Osią dysputy była okoliczność, że ustawa o licencyonowaniu buhai nie jest przestrzeganą, albowiem c. k. Rząd wcale o wykonanie tej ustawy się nie troszczy i dlatego też o licencyonowanego buhaja nikt nie pyta, lecz każdy kto chce trzyma buhaja zwykle nieodpowiedniego. Z tych przyczyn niema także ubiegających się o nadanie im buhaja na stacyę bo skoro jakiegokolwiek buhaja bez względu na rasę, wiek i zdolność utrzymywać można, to nieopłaci się utrzymywać na stacyi droższego i rasowego buhaja.

Prezes wyjaśnił członkom, że ustawa o licencyonowaniu buhai od dawna istnieje tylko, że nikt tej ustawy nie przestrzega a ponieważ obecnie tak Wydział krajowy jako też Wydział powiatowy i c. k. Starostwo wykonania ustawy tej ściśle przestrzegać będą, przeto też życzenia członków spełnione zostaną.

W sprawie subwencyonowania buhai własnością stron będących kilku mowców zabierało głos w tym kierunku, że subwencyonowanie takich buhai nie przynosi żadnej prawie korzyści, gdyż właściciel ładnego buhaja, otrzymawszy subwencyę sprzedać go może.

Objawiono również życzenie, aby starać się o zaprowadzenie w pewnej okolicy jednego gatunku bydła.

Ostatecznie zapadła uchwała, aby w przyszłości dawać subwencye na własne buhaje Towarzystwa, to jest te buhaje subwencyonować, które Towarzystwo dało na stacye, a jedynie tylko wyjątkowo i pod pewnymi warunkami i zastrzeżeniami, można subwencyonować buhaje własnością stron będące.

Sprawę obmyślenia funduszów na utworzenie działu handlowego odstąpiono Wydziałowi do rozpatrzenia.

Następnie przystąpiono do wyboru Prezydyum i członków Wydziału oraz zastępców.

Wybór Prezydyum odbył się przez aklamacyę. — Członków Wydziału i zastępców wybrano jednogłośnie.

Rezultat wyborów jest następujący: Prezes Jan hr. Tarnowski, 1-szy Wice-Prezes Zbigniew Horodyński, 2-gi Wice-Prezes Gustaw Szaszkiewicz.

Członkami Wydziału wybrani: Mieczysław Artwiński, Władysław Trzecieski, Wacław Oborski, Walenty Mazur.

Zastępcami członków Wydziału wybrani: Jan Mączka, Ludwik Ulrych Stanisław Dolański, Jan Rządzki.

Następnie przystąpiono do wyboru delegatów na Ogólne Zgromadzenie członków w Krakowie.

Instytut mleczarski w Kleinhof-Tapiau

skreślił

J. T. Gawlikowski.

Ciąg dalszy.

Przeróbka mleka w mleczarni w Kleinhof.

Mleczarnia w Kleinhof przerabia dziennie od 4—8, a nawet 10 tysięcy kg. mleka. Jeśli tu zaliczę także mleko, które odpowiada śmietance dostarczanej codziennie z 3 filij Taplaken, Goldbach, Lëschkau to ilość ogólna wyniesie 10 do 15 tysięcy. Do mleczarni wogóle należy 5 filij. Budynki filialne dzierżawi Radca Szrewe, urządzenie zaś całe jest jego własnością; 3 filie mają motory parowe, dwie zaś kieratowe i kotły do produkcyi pary. We wszystkich pracują Alfa Separatory. Trzy filie dostarczają jak wspomniałem śmietankę, mleko chude zas przerabiają w części na ser tylżycki, w części oddają dostawcom po cenie $1^1/_2$ feniga, serwatkę zaś po

$^3/_4$ fen.; dwie inne filie przerabiają same mleko na masło i ser, mleka zaś chudego i serwatki nie oddają dostawcom, ale wypasają świnie; wyprodukowany ser odwożą do Kleinhof, albo zostawiają u siebie i po dojrzeniu sera odsyłają wprost do pojedynczych odbiorców wedle wskazówek z Kleinhof; masło wszystko odsyłają stałym odbiorcom. Każda filia ma swojego kierownika technicznego; administracya jednak i wskazówki co do sposobów przeróbki należą do Kleinhof. Rachunkowość jest w ten sposób urządzona, że każda filia ma swoje conto w księgach kantoru w Kleinhof; za podstawę do obliczeń przyjęto system „udziałów masła", t. j. ilość masła, jaką dana filia lub też mleczarnia w Kleinhof ze śmietanki filialnej wyprodukuje wedle pewnych stałych przepisów.

Ilość dostarczanej śmietanki do Kleinhof jest od 300 do 600 kg, której odpowiada 2400—4800 kg. mleka. Część mleka dostarcza folwark w Kleinhof od 180 krów dojnych w ilości przeciętnej 1260 kg.; nakoniec 54 dostawców dostarcza resztę całej ilości mleka. Wszyscy dostawcy dostarczają mleko na podstawie kontraktu następującej treści:

§ 1. Podpisany zobowiązuje się wszystko wyprodukowane u niego mleko z wyjątkiem ilości potrzebnej do użytku domowego i dla cieląt sprzedać do mleczarni w Kleinhof.

§ 2. Mleko ma być w mleczarni najpóźniej o godz. $7^1/_2$ rano. Nadawanie baniek na kolei powinno być pod najściślejszym dozorem ze strony dostawcy.

§ 3. Mleko wieczorne, które dostawca dopiero rano przywozi do mleczarni, ma być dokładnie oziębione; przykrywy baniek powinny na noc zostać niedomknięte, aby mleko mogło swobodnie parować.

§ 4. Płaci się za ilość mleka w mleczarni stwierdzoną.

§ 5. Procent tłuszczu w mleku ma wynosić najmniej 3%; za każdą $^1/_{10}\%$ poniżej 3% odlicza się $^1/_2$ feniga od umówionej ceny za liter, względnie kg.

§ 6. Mleko od krów świeżo ocielonych mogą dostawcy dopiero po 4 dniach przywozić do mleczarni.

Mleko wogóle nie śmie być fałszowane; próby mleka w stajni mogą być brane każdej chwili.

§ 7. Dostawca musi postarać się o lód potrzebny do oziębiania mleka, bez dalszych pretensyi (§ ten ma zastosowanie tylko przy filiach).

§ 8. Banki są w połowie własnością mleczarni, a w połowie dostawcy; wszelkie naprawy baniek należą do mleczarni.

§ 9. Mleko chude może dostawca zabrać z powrotem po cenie $2^1/_2$ fen. w miesiącach od października do lutego, a po 2,0 fen. od marca do września; ilość jaką może dostawca zabrać, nie może przekraczać $33^1/_3\%$ dostawionego mleka (zastrzeżenie potrzebne ze względu na wypas świń przy mleczarni w Kleinhof).

§ 10. Wypłata za mleko odbywa się w pierwszych 10 dniach każdego miesiąca. Cena umówiona za mleko, w miesiącach od października do lutego 8 fen. za litr, ewentualnie na żądanie za kg., w miesiącach zaś od marca do czerwca 7 fen.; lipiec i sierpień po 6,5 fen. (Cena ta jest tu uważaną nieco za wysoką ze względu na konkurencyę mleczarni miejskiej w Tapiau).

§ 11. Powyższy kontrakt, który staje się prawomocnym od . . . x . . . miesiąca . . . roku . . . obowiązuje na lat 5; jeśli żadna ze stron przed końcem 5 roku w czasie najmniej $^1/_4$ roku nie zgłosi wypowiedzenia, kontrakt *eo ipso* obowiązuje na dalsze 5 lat.

Trzeba tu wziąć pod uwagę, że mleczarnia w Kleinhof jest mleczarnią zbiorową. Na ogół jednak miałbym pomimo tego dosyć do zarzucenia w tym kontrakcie. Wydaje mi się przedewszystkiem zbyt jednostronnym, a więc tylko korzyść właściciela mającym na oku bez uwzględnienia dostawcy. Widzę tu bowiem brak pewnych przymusowych wskazówek co do chowu bydła, obchodzenia się z niem, żywienia, dojenia i t. p., które to wskazówki przyczyniałyby się do polepszenia stanu obory dostawcy, a więc pomnażałyby ilość mleka, co przecież i dla samego właściciela mleczarni byłoby z korzyścią. Brak dokładniejszych wymagań co do obchodzenia się z mlekiem po wydojeniu; przepisów co do postępowania w razie choroby w oborze. W poszczególnych paragrafach są także pewne niedokładności. Braki te motywują tu tem, że ponieważ to mleczarnia jak wspomniałem zbiorowa, a więc dostawcy często się mogą zmieniać, tem więcej, że mają pod bokiem drugą konkurencyjną mleczarnię miejską, więc trudno wypełniać kontrakt przepisami, które mogłyby się wydać tylko obostrzeniem i zrazić dostawcę. Co do niedokładności, o których wspomniałem, znajduję n. p. w § 2, w którym powinien być czas dostawy dokładniej oznaczony dla miesięcy letnich godz. $6^1/_2$ dla zimowych godz. $7^1/_2$ najpóźniej.

W § 5 jest 3% tłuszczu na tutejsze stosunki stanowczo za duży; wszędzie tu bydło nizinne, które daje dużo mleka, ale $\%$ tłuszczu mały. Przedewszystkiem zaznaczam przy tem, że zgadzam się z poglądem Dra Hittchera, żeby żadnych granic nie ustanawiać, bo ustanawianie daje właśnie możność fałszowania, o ile mleko będzie mieć $\%$ ponad oznaczoną granicę. W Kleinhof znajdowałem $2,9\%$ i ten uważam za dostateczny tutaj. W § 6 po 4 dniach po ocieleniu mleko jeszcze niezdatne do rowni, więc należałoby naznaczyć 7-dniowy termin.

Wypłata jak wspomniałem jest na żądanie za litr lub kg. Nie wszyscy dostawcy rozumieją różnicę pomiędzy litrem i kg. Różnica wynosi mniej więcej 3%. W mleczarni jednak oblicza się w księdze przeróbki wszystko w kg., ewentualnie w funtach. Wracam do odbioru mleka. Od godziny 6 zaczynają się zjeżdżać dostawcy, ewentualnie ich woźnice. Sami wnoszą bańki i sami najczęściej wylewają mleko do wagi; po wylaniu mleka oddają książeczkę, w której każdorazową ilość mleka notuje się podwójnie, raz w litrach lub kg. zapisuje dostawca na miejscu produkcyi, drugi raz mleczarnia tylko w kg. wedle wagi. Oprócz zapisku w książce notuje się odpowiednie liczby na tablicach. Jeśli dostawca chce kupić pewną ilość mleka chudego, maślankę, masła, sera itp. wydaje mu się kwit, z którym idzie do starszego mleczarza.

Juxtą dla tych kurłów jest zapisek na tablicy. Jest to pewna niedokładność, bo łatwo bardzo zapomnieć może odbiorca zapisać na tablicy, albo niewyraźnie kredą zamaże. Często też trafiały się omyłki w obliczeniach tygodniowych co do ilości sprzedanego mleka chudego.

Bańki mają dostawcy po największej części blaszane, ale także i drewniane; niedawno właśnie wprowadzono tutaj na próbę bańki drewniane; podobno spełniają dosyć dobrze swe zadanie, bo nie zaginają się, a przedewszystkiem drzewo jako zły przewodnik ciepła nie dopuszcza wahań temperatury i na ogół wytrzymuje dłużej, niż blacha; jest tylko kwestya z czyszczeniem, które prawdopodobnie jest mniej dokładne, zwłaszcza, jeżeli są jakie szpary lub rysy w drzewie; przytem są stosunkowo cięższe, niż blaszane.

Do odbiorcy w mleczarni należy branie próbek dwa razy w tygodniu mleka każdego dostawcy, które to próbki są badane w stacyi na $\%$ tłuszczu; ponieważ zaś nie zawsze tego samego dnia badanie się odbywa, więc dla konserwacyi mleka dodaje się kilka kropel *(Kalii bichromato)* dwuchromianu potasowego. Codziennie kontroluje się jeszcze świeżość mleka, zapomocą alkoholu $67-69\%$ 1 cub. cm. alkoholu + 1 cub. cm. dobrze wymieszanego mleka zlewam razem; jeśli nie wystąpi żadna zmiana, to mleko jest świeże, jeśli zaś wystąpią kłaczki, to dowód, że mleko jest skwaśniałe. Próba ta jest bardzo prostą, a oddaje wielką usługę, bo wykazuje już od 8^0 kwasowości mleka, podczas kiedy normalne mleko powinno mieć 7^0 tak zwanych Sixletowskich stopni, które wykazuje próba phenolphtaleinowa. Cena za mleko skwaśniałe jest o pół mniejsza. Mleczarnia przerabia mleko więcej skwaśniałe wprost na masło, mniej skwaśniałe jeszcze centryfuguje.

Odbiorca do mleka jest tutaj stałym funkcyonaryuszem, który równocześnie jest buchalterem; do niego też należy wysyłka i odbiór poczty, prowadzenie ewidencyi mleka i t. p. Ze względu zaś, że ważenie dla szybkości, z jaką musi się odbywać, wymaga wielkiej wprawy i sprawności jest to praktyczne urządzenie i że stale jeden przy tem pracuje.

Część mleka odsyła się do Królewca; z rannego około 80—100 kg., z wieczornego około 500—600 kg.

1000—3000 kg. odtłuszcza się wedle systemu Schwarza w okrągłych blaszanych cylindrach; rano wprost z wagi napełnia się cylindry i wstawia je do basenów z wodą 8° 9° zimnej piwnicy mlecznej (Milchkeller). Na drugi dzień rano o 5 godzinie śmietankę zbiera się mniej więcej tyle, że w mleku zostaje około 1,5% tłuszczu. Na oko to się urządza w ten sposób, że śmietanka zebrana z dwóch cylindrów musi wypełnić misę blaszaną, którą stale się używa i której pojemność jest wiadoma. Do zbierania śmietanki służą blaszane okrągłe łyżki z rączką pionową. Mleko zebrane przenosi się na tak zwanych u nas „koromesłach" do serowni, gdzie przerabia się je na półtłuste sery: tylżycki, limburski, Hochmeister, Remondon. Dalej 150—300 kg. mleka pełnego przerabia się na sery tłuste tylżyckie i Camambert. W tym miesiącu t. j. listopadzie z powodu dość małej ilości mleka i z powodu wysokich cen masła wyrabiają się tylko półtłuste sery a więc mleka pełnego, w serowni teraz nie przerabia się; 2—4 kg. mleka codziennie zabiera stacya do badań dla uczniów i hospitantów. (Co się z mlekiem dzieje w mleczarni i ewidencyę ilości tegoż wykazuje dokładnie Tabela I, czyli główna Fleiszmana, którą prowadzi się w Kleinhof). Resztę pozostałą część mleka centryfuguje się i to mleko spływa do basenu, umieszczonego ponad centryfugami z basenu do podgrzewacza, w którym ogrzewa się do 35° C. średnio, a więc do temperatury, jaką ma mleko, kiedy opuszcza wymię krowy, a przy której stan napęcznienia sernika w mleku jest mniej więcej najpomyślniejszym dla dokładnego odtłuszczenia, bo wtedy kuleczki tłuszczowe najmniej napotykają oporu. Wogóle im wyższa temperatura, tem stopień odtłuszczenia będzie wyższy. Prof. Backhaus radzi przed centryfugowaniem mleko pasteuryzować do 70°. Doświadczenia zaś Dra Hittchera w Kleinhof potwierdzają tę radę.

Przy separatorze Alfa II.

	% tłuszczu w mleku chudem
przy 70° C.	0,10%
„ 35° „	0,18 „
„ 30° „	0,20 „
„ 20° „	0,29 „
„ 10° „	0,59 „
Alfa B.	
przy 29° C.	0,27%
„ 25° „	0,24 „
„ 11° „	1,18 „
Alfa Colibri.	
przy 40° C.	0,175%
„ 31° „	0,253 „
„ 25° „	0,51 „
„ 21° „	0,88 „

Przy pasteuryzacyi przed centryfugowaniem zyskuje się zaoszczędzenie na parze i na drugim aparacie do pasteuryzowania mleka chudego, a także i trzecim do śmietanki.

C. d. n.

Taryfy i refakcye kolejowe dla nasion.

Nasiona według postanowień naszej ogólnej klasyfikacyi, taryfy towarowej część I, taryfują na austryackich kolejach jak następuje: Pozycya S-q wspomnianej klasyfikacyi brzmi:

Nasiona, a mianowicie:

a) nasiona po wyciśnięciu z nich olejów eterycznych (anyż. kminek, koper). Przepisów kolejowych. tyczących się tego artykułu omawiać nie będziemy. dla braku istotnego znaczenia specyalnie dla rolnictwa.

	w przesyłkach kg. poniżej 5000	5000	10000
b) nasiona traw (także nasiona prosownicy (Hirsegras) (Wasserfenchel. Rossfenchel), turzycy, nasiona moharu) i koniczyny, oraz nasiona esparcety i lucerny	II	A	A
c) nasiona inne w klasyfikacyi nie wymienione	II	II	II

Koleje państwa niemieckiego nie robią różnicy w taryfowaniu pojedynczych rodzajów nasion. Na kolejach tych więc taryfują wszystkie nasiona w przesyłkach poniżej 5000 kg. według „specyalnej taryfy dla pewnych oznaczonych przesyłek drobiazgowych", w przesyłkach zaś 5000 i 10000 kg. według klasy A_2 i specyalnej taryfy I.

Dla zoryentowania się i porównania wysokości stóp przewozowych dla nasion na różnych kolejach podajemy następujące tabele:

I. C. k. koleje państwowe.

	II klasa poniżej 5000 kg.	klasa A[1]) najmniej 5000 kg.	A[1](wyj. tar. III*c*[2]) najmniej 10000 kg.
	w halerzach za 100 kg.		
50 klm.	55	41	40
100 „	105	76	72
200 „	203	140	132
300 „	299	200	188
400 „	365	243	227
500 „	429	285	265
600 „	493	327	303
700 „	557	369	341
800 „	624	413	382
900 „	703	465	430

	klasa II (wyjąt. tar. III*a*[2]) najmniej 5000 kg.	II (wyjąt. tar. III*b*[2]) najmniej 10000 kg.
	w halerzach za 100 kg.	
50 klm.	53	50
100 „	101	96
200 „	195	184
300 „	287	270
400 „	349	325
500 „	409	379
600 „	469	433
700 „	529	487
800 „	592	545
900 „	667	613

II. Kolej północna.

	II kl. poniżej 5000 kg.	kl. A[3] najmniej 5000 kg.	A[3](wyj. tar. V*c*[4]) najmniej 10000 kg.
	w halerzach za 100 kg.		
50 klm.	58	44	43
100 „	108	79	75
200 „	208	143	135
300 „	304	203	191
400 „	368	245	229

	klasa II (wyjąt. tar. V*a*[4]) najmniej 5000 kg.	II (wyjąt. tar. V*b*[4]) najmniej 10000 kg.
	w halerzach za 100 kg.	
50 klm.	58	55
100 „	106	100
200 „	200	188
300 „	292	274
400 „	352	328

[1]) W razie eksportu nasion koniczyny, esparcety i lucerny z Austryi przyznają austryackie koleje państwowe dla przesyłek pół i całowagonowych (5000 i 10000 kg.) według wyjątkowej taryfy IX refakcyę, która wynosi 10% od stóp przewozowych klasy A (względnie wyjątk. tar. III*c*).

[2]) Według zniżonych stóp przewozowych wyjątkowej taryfy III *a*), *b*) i *c*) oblicza się należytość na liniach kolei państw za przesyłki wszystkich artykułów klasy I, II oraz A, nadanych we wadze 5000 względnie 10000 kg.

[3]) W razie eksportu nasion koniczyny z Austryi przyznaje kolej północna dla przesyłek pół i całowagonowych (5000 i 10000 kg.) według wyjątkowej taryfy XXIV refakcyę wynoszącą 10% od stóp przewozowych klasy A (względnie wyjątkowej taryfy V*c*).

[4]) Według zniżonych stóp przewozowych wyjątkowej taryfy V *a*), *b*) i *c*) oblicza się należytość na liniach kolei północnej za przesyłki wszelkich artykułów klasy I, II oraz A, nadanych we wadze 5000 względnie 10000 kg.

III. Królewskie węgierskie koleje państwowe.

	II kl. poniżej 5000 kg.	kl. A — A najmniej 5000 kg.—10000 kg.	kl. II — II (wyj. tar. III) najmniej 5000 kg.—10000 kg.
	w halerzach za 100 kg.		
50 klm. . .	67	41	59
100 „ . .	119	73	107
200 „ . .	223	137	203
300 „ . .	308	186	280
400 „ . .	392	234	356
500 „ . .	476	266	432
600 „ . .	560	298	508
700 „ . .	644	330	584
800 „ . .	728	362	660
900 „ . .	812	394	736

Węgierskie koleje państwowe przyznają dla drobnych przesyłek (t. j. poniżej 5000 kg.) nasion koniczyny, lucerny i esparcety 20% refakcyi od stóp przewozowych II klasy (wyjątkowa taryfa XVI).

IV. Koleje w Niemczech.

dla nasion wszelkiego rodzaju, dla przesyłek najmniej

	poniżej 5000 kg.[1]) fen. - hal.	5000 kg. klasa A_2 fen. - hal.	10000 kg. spec. tar. 1. fen. - hal.
	za 100 kilogramów		
50 klm. .	54= 65	31= 37	29= 35
100 „ .	99=119	59= 71	54= 65
200 „ .	180=216	112=134	102=122
300 „ .	260=312	182=194	147=176
400 „ .	340=408	212=254	192=230
500 „ .	420=504	262=314	237=284
600 „ .	500=600	312=374	282=338
700 „ .	580=696	362=434	327=392
800 „ .	645=774	412=494	372=446
900 „ .	705=846	462=554	417=500

Z porównania powyższych tabel wynika, że stopy przewozowe dla nasion na kolejach państwowych są najniższe; i tak za przesyłkę nasion we wadze 100 kg. na odległość 400 kilometrów pobierają:

koleje niemieckie 340 fen. = 408 hal.
„ węgierskie . . . . 392 „
kolej północna . . . . . 368 „
a koleje państwowe . . . . 365 „

Węgierskie koleje państwowe przyznają na swoich liniach, jak to już wyżej wspomnieliśmy, 20% refakcyi dla przesyłek drobiazgowych (we wadze poniżej 5000 kg.).

Koleje zaś państwowe. oprócz 10% refakcyi według wyjątkowej taryfy IX dla eksportu nasion koniczyny, lucerny i esparcety w ilościach 5000 i 10000 kg., przyznają następujące bardzo znaczne ulgi taryfowe, a mianowicie:

Pozycya 32 „uzupełnienia“ (Anhang) do lokalnej taryfy towarowej c. k. kolei państw. część II, zeszyt 2, zawiera ulgi taryfowe dla nasion wszelkiego rodzaju, jak nasiona owoców strączkowych, koniczyny i traw wszelkiego rodzaju, rzepaku i buraków, wszelkiego rodzaju jarzyn i drzew owocowych, nasiona leśne i kartofle i t. d.

Ulgi te mają zastosowanie wyłącznie w ruchu lokalnym na wszelkie przesyłki nasion pomiędzy wszystkiemi stacyami kolei państw. w Galicyi i na Bukowinie (a zatem wyjąwszy stacye kolei lokalnych w zarządzie państwa pozostających).

Według postanowień omawianej pozycyi przyznaje zarząd kolei państw. dla tych przesyłek 50% refakcyi od normalnych stóp przewozowych klasy II względnie A, przyczem jednak najniższa stopa przewozowa oblicza się według klucza 0.2 hal. za 100 kg. i 1 kilometr, oraz minimum 8 halerzy za 100 kg.

[1]) Specyalna taryfa dla pewnych drobiazgowych przesyłek.

Dla informacyi podaje się następującą tabelę, zawierającą stopy przewozowe z uwzględnieniem powyższej refakcyi:

	kl. II[1]) poniżej 5000 kg.	A[1]) 5000 kg.	A[1](wyj. tar. III*c*) najmniej 10000 kg.
	w halerzach za 100 kg.		
50 klm.	28	21	20
60 „	33	24	23
70 „	38	28	27
80 „	43	31	30
90 „	48	35	33
100 „	53	38	36
200 „	102	70	66
300 „	150	100	94
400 „	183	122	114
500 „	215	143	133

	II[1](wyj. tar. III*a*) najmniej 5000 kg.	II[1](wyj. tar. III*b*) 10000 kg.
	w halerzach za 100 kg.	
50 klm.	27	25
60 „	32	30
70 „	36	34
80 „	41	39
90 „	46	44
100 „	51	48
200 „	98	92
300 „	144	135
400 „	175	163
500 „	205	190

Refakcya ta przyznana jest pod następującymi warunkami:

1) Nasiona mogą być sprowadzane wyłącznie tylko przez rolników do zasiewu na własnem gospodarstwie, na podstawie własnoręcznie wystawionego i przez uprawnioną do tego korporacyę rolniczą potwierdzonego „poświadczenia zamówienia“ (obacz następujący punkt 3).

2) Sprowadzone nasiona nie mogą przenosić 500 kg. na rok dla jednego rolnika, nawet i w takim razie, gdyby rolnik ten posiadał kilka zupełnie oddzielnych gospodarstw.

3) Wspomniane w punkcie 1. „poświadczenie zamówienia“, które rolnik powinien własnoręcznie wypełnić, ma zawierać oprócz dat, tyczących się nazwiska rolnika, rodzaju ilości sprowadzonych nasion (zobacz co do wagi punkt 2) także wyraźne zobowiązanie, nieodstępowania sprowadzonych nasion czy to za darmo czy to za zwrotem kosztów nie rolnikom.

W razie skonstatowanego niedotrzymania takiego zobowiązania jest zarząd kolei państw. uprawniony do zastosowania rygoru § 53 regulamin ruchu, względnie do pobrania kary konwencyonalnej paragrafem tym oznaczonej za fałszywą deklaracyę zawartości przesyłek. C. d. n.

Dr. Zygmunt z Lusławic Taszycki.

Bibliografia.

A. Jenik: ***„Szematyzm i skorowidz gorzelń w Galicyi za rok 1904“*** Lwów 1904, str. 69.

Sumienna praca zasłużonego przewodniczącego polskiego Tow. gorzelniczego, dedykowana prezesowi krak. Tow. Rolniczego hr. Zdzisławowi Tarnowskiemu, zawiera spis gorzelń z podaniem wysokości kontyngentu w hektolitrach, nazwisko właściciela, ewentualnego dzierżawcy i gorzelnika, oraz pocztę i okręg c. k. Dyrekcyi Skarbu, do którego dana gorzelnia należy. Autor wykazuje 786 gorzelń, nie podając jednak ani ogólnej sumy przyznanego im kontyngentu, ani przestrzeni uprawnej majątku, posiadającego kontyngent — uzupełnienie następnego wydania, które okaże się niezbędnem po nowym rozdziale kontyngentu tymi szczegółami byłoby bardzo pożądane. Broszura zawiera nadto spis członków polskiego towarzystwa gorzelniczego, oraz liczne ogłoszenia.

[1]) Normalne stopy przewozowe klasy II i A podaje poprzednia tabela I.

Sprawy bieżące.

Z Towarzystwa prawnej ochrony podatników. Wydział Rady powiatowej w Chrzanowie postanowił przeprowadzić za pośrednictwem Towarzystwa próbną rewizyę katastru podatku domowo-klasowego w trzech gminach powiatu chrzanowskiego a mianowicie w gminach Jeleń, Kwaczała, i Tenczynek.

Kurs rybacki w Krakowie. Za staraniem i subwencyą Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego odbędzie się w Krakowie w dniach: **10, 11, 12 i 13 czerwca** b. r. czterodniowy, bezpłatny kurs rybacki dla właścicieli ziemskich, hodowców ryb, dzierżawców rewirów rybackich, oficyalistów prywatnych i nauczycieli szkół ludowych.

Program wykładów obejmuje: a). Zarys biologii ryb rzecznych i stawowych; b). Chów ryb łosiowatych w stawach i rzekach; c). Chów karpia, lina, sandacza, szczupaka i węgorza w stawach; d). Zasady budowy stawów, urządzenie i prowadzenie gospodarstwa rybnego; e) Choroby ryb; f). Hodowla raków; g) Zasady ustawy rybackiej i gospodarstwa w rewirach rybackich.

Z wykładami połączone będą demonstracye ryb, preparatów, modeli, planów, przyrządów rybackich itp. ewentualnie odbędzie się ostatniego dnia wspólna wycieczka dla zwiedzenia jednego z gospodarstw rybnych w bliższej okolicy Krakowa.

Mniej zamożnym uczestnikom kursu udziela Komitet Towarzystwa rolniczego bezzwrotnych zasiłków na koszta podróży — tudzież utrzymania w Krakowie. Zgłoszenia należy przesyłać pisemnie na ręce podpisanego najpóźniej do dnia 28-go maja z podaniem nazwiska, miejsca zamieszkania i zawodu — tudzież zaznaczyć wyraźnie czy uczestnik liczy na zasiłek pieniężny.

Kraków dnia 5 maja 1904. *Z. Fiszer*
c. k. krajowy inspektor rybactwa
ul. Stachowskiego l. 2.

Bank rolniczy we Lwowie zwołał niedawno walne zgromadzenie na którem przedłożono i przyjęto zamknięcie rachunków wraz z bilansem za rok 1903. Obrót zbożowy zwiększył się dzięki bezpośrednim dostawom wojskowym do 1433 wagonów. Czysty zysk wyniósł 12812 kor. i 11 hal., co czyni w stosunku do kapitału 7·19%; uchwalono wypłacić z niego dywidendę w wysokości 4·5%.

Powiększenie biura c. k. Gal. Tow. Gospodarskiego we Lwowie. Nowo kreowaną posadę inspektora rolniczego z płacą 4000 koron nadał Komitet p. Bronisławowi Janowskiemu I asystentowi stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie, współpracownikowi naszego pisma.

Pomnik Vilmorinowi. W Paryżu zawiązał się międzynarodowy Komitet celem wzniesienia pomnika twórcy handlu i produkcyi nasion, który zażywa słusznie światowej sławy.

Zebranie rolnicze. We Lwowie odbyło się zebranie grona osób pracujących w stolicy kraju dla rolnictwa, ale nie prowadzących gospodarstwa rolnego. Zeszli się urzędnicy departamentu III-go profesorowie Akademii dublańskiej, asystenci stacyj doświadczalnych, urzędnicy c. k. Gal. Tow. gospodarskiego i Tow. kółek rolniczych. Przewodniczył radca Wydziału krajowego, Szyszyłowicz. Duskutowano nad handlem zbożowym w Galicyi i nad sposobem notowania cen targowych. Wybrano komisyę celem obmyślenia programu następnych zebrań.

Taryfy dla okrąglaków. Jak wiadomo już od dawna toczy się dyskusya nad pośrednim poparciem wywozu materyału tartego przez podwyższenie taryf kolejowych dla przewozu okrąglaków. C. k. Ministerstwo zniosło pod wpływem tych prądów od szeregu lat obowiązujące zniżki taryfowe dla okrąglaków z dniem 30-go kwietnia b. r. Wobec licznych zażaleń z kół rolniczych przedłużono moc obowiązującą tych zniżek jeszcze na jeden miesiąc t. j. do 1-go czerwca 1904.

Cło wywozowe na okrąglaki wprowadził rząd kanadyjski celem doprowadzenia do tego, ażeby do Stanów Zjednoczonych wywożono li tylko materyał tarty.

Targ na ryby urządza 30-go maja b. r. wiedeńskie towarzystwo rybackie w lokalu tamtejszego towarzystwa rolniczego, połączony ze zwiedzaniem nowej targowicy i chłodnika dla ryb.

Wystawa rolnicza w Warszawie, połączona z wystawą przemysłową, a obejmująca Królestwo, Litwę, Podole. Wołyń ma się odbyć w czasie od 14-go maja do 14-go listopada 1905, o ile wojna nie wpłynie na odroczenie terminu.

Pierwsza obywatelska spółka mleczarska. W poprzednim numerze *„Gazety mleczarskiej“* wskazywaliśmy na konieczność skupiania już istniejących w kraju małych mleczarń obywatelskich i tworzenia większych mleczarń parowych. Obecnie możemy zanotować pocieszający fakt, iż w powiecie rudeckim myśl znalazła oddźwięk. Dnia 25 b. m. na *ad hoc* zwołanem zebraniu w domu Al. hr. Skarbka w Beńkowej Wiszni zostało zawiązane stowarzyszenie pod firmą: „Spółka mleczarska w Rudkach, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką.“ Do spółki przystąpiło 15 okolicznych obywateli z udziałami 12.000 koron, którzy będą dostarczali około 3.000 l. mleka dziennie. Przewodniczącym Rady nadzorczej wybrany został Al. hr. Skarbek z Beńkowej Wiszni; przewodniczącym Zarządu p. Stefan Janko z Hoszan. Spółka przystępuje do budowy mleczarni parowej, która będzie zaopatrzona we wszelkie nowoczesne aparaty. Koszt budowy gmachu wraz z maszynami i wewnętrznem urządzeniem wyniesie około 36.000 kor. Mleczarnia puszczoną będzie w ruch już w jesieni bieżącego roku. *(Gazeta mleczarska).*

Kongres właścicieli gorzelń zwołuje centralny związek austryackich towarzystw rolniczych do Wiednia na dzień 29 maja o godzinie 10. Posiedzenie odbędzie się w sali obrad dolno-austryackiego tow. rolniczego (I. Schauflergasse 6, dom własny). Na porządku dziennym: rozdział kontygentu (referent J. Bauer z Pragi) i utworzenie handlowego związku producentów spirytusu.

Walne Zgromadzenie centralnego związku austryackich Towarzystw rolniczych odbędzie się we Wiedniu 31 maja, poprzedniego dnia odbędzie się posiedzenie pełnego Wydziału.

Wiec mleczarski. Z chwilą kiedy sprawy mleczarskie w Galicyi wchodzą na tory jaśniejsze, zachodzi obawa by nie powstał chaos w dążeniu do osiągnięcia możliwie racyonalnego rozwoju mleczarstwa. By uniknąć nieporozumień powzięło Galicyjskie Tow. mleczarskie niedawno powstałe w Krakowie, myśl urządzenia Zjazdu wszystkich, których obchodzi mleczarstwo i którzy zrozumieli, że to dźwignia dla walczących z niepomyślnymi warunkami rolników. Na Zjeździe takim wyłonią się możliwe postulaty rolników a w takim razie znajdzie się lepiej wytyczna jak należy postępować by osiągnąć korzyści, które daje mleczarstwo.

Zjazd ten odbędzie się w dniu 14 czerwca w Krakowie o godz. 4 popołudniu w lokalu Tow. rolniczego lub w sali posiedzeń Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń.

W tej sprawie rozesłano następującą odezwę:

„Mamy zaszczyt zaprosić na Wiec mleczarski, który odbędzie się z inicyatywy Galicyjskiego Towarzystwa mleczarskiego dnia 14 czerwca b. r. w Krakowie o godz. 4 popołudniu w lokalu Towarzystwa rolniczego.

Celem Wiecu jest omówienie spraw tyczących się mleczarstwa, a więc wypowiedzenie postulatów ze strony rolników, spółek mleczarskich, właścicieli a także kierowników mleczarń, w połączeniu z referatami z dziedziny mleczarstwa (handel nabiałem, stosunki służbowe).

Wydział Galicyjskiego Towarzystwa mleczarskiego uwzględniając niemożność przybycia z niektórych miejscowości zbyt oddalonych przyjmie na Wiec pisemne postulaty i w myśl uchwał Wiecu prześle później odpowiedź.

Bliższe szczegóły i program Wiecu roześle się tym, którzy przyślą odpowiedź, czy wezmą udział w Wiecu“.

Kraków, dnia 7 maja 1904 r.

Za Wydział:

Klecki m. p. prezes. *Gawlikowski m. p.* sekretarz.

Ważne udogodnienie. Wydział Towarzystwa mleczarskiego zawarł umowę z redakcyą „Gazety mleczarskiej“, wychodzącej we Lwowie dwa razy na miesiąc w objętości ¾ arkusza, umowę, na podstawie której członkowie towarzystwa będą ją otrzymywać bezpłatnie; ponieważ prenumerata roczna wynosi sześć koron przeto bezpłatne rozsyłanie gazety człon-

kom, opłacającym stosunkowo niskie wkładki stanowi dla nich znaczne udogodnienie, jest poprostu pośrednim zniżeniem wkładki.

WIADOMOŚCI HANDLOWE.

Zboża.

	Maj	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies
Kraków	10	18.00—18.40	13.70—14 00	14.00—14.50	13.20—13.90
Lwów	10	16 50—17.0	13.00—13.50	11.50—13.00	11.50—12.00
Tarnów	6	16.00—17.50	13.0 —13.50	13.50—14.00	13 0 —13 50
Podwołoczyska.	27	16.50—17.00	11.70—12 20	9.60—11.0	9.40—11.20
„ ros. bez cła	27	13.40—14.80	9.40— 9.80	8.00— 9 50	8.50— 9.00
Wiedeń	10	16 00—16 80	13 20—14.00	13.60—14.00	11.30—12.20
Peszt	10	15 84—15.86	13.26—13.28	00 00—00.00	10.50—10.52
Ceny w koronach za 100 *kg.*					
Berlin	10	16.70—17.35	12.90—13.78	10 80—14 20	12.00 14 20
Poznań	10	15.50—18.10	12.00—13.40	12.00—14.30	11.80—13.50
Wrocław	10	15.70—18.40	12 00—15 30	11.50—13.20	11.80—12.40
Ceny w markach za 100 *kg.*					
Warszawa . . .	6	6.20—6.62	4.15—4.50	4 25—4.35	3.20—3 67
Ceny w rublach za korzec.					

Jęczmień pastewny. Wiedeń 10/V 11.00—11.60 K. Lwów 10/V 10.80—11.20 K. za 100 kg.

Jęczmień na krupy. Kraków 10/V 13.00—13.40 K. Wiedeń 10/V 11.60—12.30 K. za 100 kg.

Kukurydza. Kraków 10/V 13.70—13.90 K. Wiedeń 10/V stara 00.00—00.00 K., nowa 11.30—11.90 K. Lwów 10/V 12.50—13.00 K. Peszt 10/V 10.02—10.04 K. Tarnów 26/V 15.00—16.00 K. za 100 kg.

Hreczka. Kraków 19/IV 16.00—17.00 K. Tarnów 26/V 16.00—17.00 K. Lwów 26/IV 00.00—00.00 K. za 100 kg.

Strączkowe, przemysłowe, okopowe i nasiona.

Groch. Kraków 10/V 17.00-24.00 K. Wiedeń 10/V 12.00-24.00 K. Lwów 3/V 15 50—22.00 K. Tarnów 26/V 16.00—24.00 K. za 100 kg.

Fasola. Kraków 10/V 19.00—26.00 K. Wiedeń 10/V drobna 18.50—20.50 K., długa i płaska 19.50—23.00 K., pstra 13.00—15.00 K. Tarnów 29/V 16.00—19.00 K. za 100 kg.

Wyka. Kraków 10/V 11.00—11.50 K. Lwów 3/V 11.50—12.00 K.

Chmiel. Wiedeń 15/IV zatecki miejski 380—40 K., zatecki okoliczny 380-400 K., anschauer czerwony 300-315 K., zielony 240—260 K. za 50 kg. Lwów 10/V 150—165 K. za 56 kg.

Rzepak. Kraków 3/V 19.40—20.50 K. Lwów 10/V 18.30—18.80 K. Wiedeń 10/V 22.40-22.80 K. Praga 0/1 00.00—00.00 K. Peszt 10/V 20.10—20.30 K. Tarnów 26/V 18.50—19.00 K. za 100 kg.

Ziemniaki. Kraków 10/V 4.00-4.80 K. za 1 Hl. Wiedeń 10/V 5.00 — 6.00 K. Tarnów 26/V 5.50—6.00 K. Lwów 26/IV 00.00—00.00 K.

Koniczyna czerwona. Kraków 10/V 00.00—000.00 K. Lwów 10/V 130.00—150.00 K. Podwołocz. galic. 1/V 000.00—000.00 K. Podwołocz. ros. 1/V 00.00—000.00 K. bez cła. Wiedeń 29/IV styryj. 134.00—140.00 K., średnia jakość 110.00—120.00 K., gruboziarnista czysta 100.00—110.00 K. za 100 kg.

Koniczyna biała. Kraków 10/V 000.00—000.00 K. Lwów 10/V 130.00—160.00 K. Wiedeń 29/IV 180.00—210.00 K. za 100 kg.

Buraki. Wiedeń 6/V żółte, okrągłe 40.00—44.00 K. Mamuthy długie czerwone 52.00—56.00 K., flaszowate żółte i czerwone 48.00-52 00 K. za 100 kg.

Zwierzęta i produkty zwierzęce.

Woły. Wiedeń 9/V galicyjskie prima 74 00—78.00 K, secunda 68.00-73.00 K., tertia 62 00—67.00 K. za 100 kg. żywej wagi. Spęd z Galicyi 524 sztuk.

Nierogacizna. Wiedeń 3/V prima 88.00-96 00 K., tłuste 102 00—106.00 K. za 100 kg. żywej wagi.

Miejska centralna targowica na bydło w Krakowie 13/V. Na dzisiejszy targ spędzono bydła rogatego 608 sztuk, 304 cieląt, owiec i kóz 2, 114 nierogacizny. Płacono za woły 68-74 K., za bydło zaś nieopasowe po 60—66 K. za 100 kg. żywej wagi. Za cielęta płacono 16—56 K. za sztukę, a za owce od 00—00 K. za sztukę. Za nierogaciznę płacono po 124-136 K. za 100 kg. rzeźnej wagi (bitych sztuk). Wszystko sprzedano.

Masło. Wiedeń 6/V deserowe 2.40-2 50 K., wiejskie 2.20—2.30 K., zwykłe targowe 1.50—2.10 K. Kraków 10/V targowe 2.20-2.40 K. za 1 kg. Hamburg 6/V stołowe I klasy 200.00—216.00 M., II klasy 188.00—194.00 M., III klasy 000.00—000.00 Marek za 100 kg. Berlin 7/V dworskie i spółkowe, prima 206.00-212.00 M., secunda 202.00—208.00 M., tertia 194.00—200 00 Marek za 100 kg.

Jaja. Wiedeń 6/V prima 41-42 sztuk, secunda 43-44 sztuk, konserwowanych w wapnie 00-00 sztuk za 2 K. Kraków 10/V 2.40—2.80 K. Berlin 9/V 2.65-2.85 M. za kopę.

Spirytus.

Wiedeń 6/V surowy 75% 46.45—46.85 K., rafinowany 90% bez opłaty 138.25-138 50 K.

Lwów 10/V gotowy paritas Tarnopol 40.80—41.00 K.

Kraków 10/V okowita z opłatą na 75% Tral. 150 K., spirytus z opłatą na 95% Tral. 190 K. za Hektolitr.

Pasza.

Siano. Kraków 10/V 6.00—7.40 K. Tarnów 6/V 6.00-6.50 K. Wiedeń 6/V 4.00—6.40 K. za 100 kg.

Koniczyna. Kraków 10/V 8.40 8.80 K. Wiedeń 6/V 3.80—6.80 K. za 100 kg.

Słoma. Kraków 10/V 4.40—4.80 K. Tarnów 6/V 4.00—4.20 K. Wiedeń 6/V 4.00—4.20 za 100 kg.

Redaktor odpowiedzialny: Dr. Adam Krzyżanowski.

8) Gdyby się okazało w pierwszym roku, że knur subwencyjny stał się do chowu niezdatny, przeto sprzedany zostanie na rzecz funduszu subwencyjnego, a hodowca może otrzymać w to miejsce pod tymi samymi warunkami innego knura.

9) W razie gdyby knur subwencyjny zachorował, winien hodowca na swój koszt wezwać zaraz weterynarza i zawiadomić o tem Komitet.

10 *a*) Gdyby pomimo pomocy weterynarza knur padł bez winy hodowcy w okresie sześciu miesięcy po utworzeniu stacyi, to Komitet zwróci hodowcy tę kwotę, którą się przyczynił do zakupna knura; po sześciu miesiącach Komitet nie jest zobowiązany do tego zwrotu.

b) Gdyby knur z powodu pomoru zabity został w drodze urzędowej wtedy z wynagrodzenia otrzymanego za knura Komitet bierze 75% a hodowca 25%.

11) Gdyby się okazało, że knur subwencyjny zginął skutkiem udowodnionej winy hodowcy, wtedy Komitetowi zobowiązany jest hodowca zwrócić całą kwotę, za którą knur subwencyjny kupiony został.

12) Komitetowi przysługuje prawo odebrać knura subwencyjnego, jeśli *a*) hodowca nie wypełnia warunków konkursu, *b*) jeżeli okaże się, że w okolicy za mało jest macior obcych do stanowienia tym knurem. W tych wypadkach Komitet przy odbieraniu knura zwróci tę kwotę, którą hodowca przyczynił się do zakupna knura, natomiast Komitet nie jest obowiązany do kosztów żywienia i transportu knura.

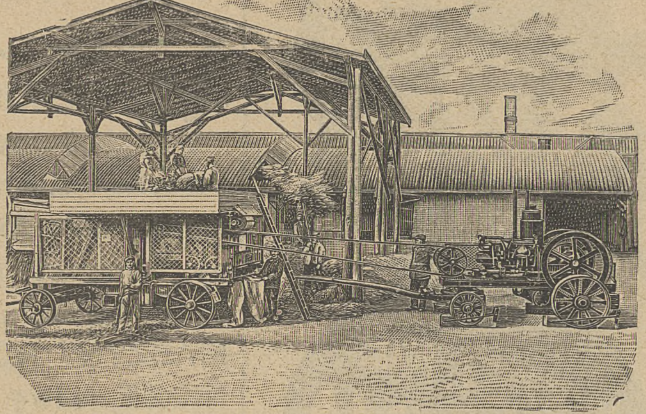
13) Po dopełnieniu wszystkich warunków konkursu i podpisać się mającej „Umowy" knur subwencyjny przechodzi po dwóch latach na wyłączną własność hodowcy.

14) Zgłoszenia do powyższego konkursu należy wnosić do Komitetu c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego (Kraków Basztowa L. 6) od 10 maja do 15 lipca 1904. a w z głoszeniach należy dokładnie podać:

1) Imię i nazwisko hodowcy;
2) rasę knura;
3) miejscowość, w której ma być założoną stacya;
4) stacyę pocztową i telegraficzną;
5) najbliższą kolejową stacyę wyładowczą.

Kraków, 4 maja 1904.

Z Komitetu c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego,

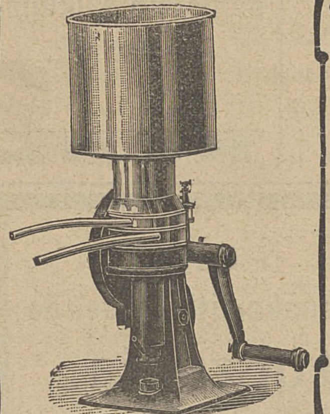
Najtańszy motor dla każdego rolnika.

LANGEN & WOLF

WIEDEŃ X, LAXENBURGERSTRASSE 53.

Dostarczają sławne oryginalne „Otto" Petrolin Locomobile.

Ekonom z niższą szkołą dublańską, stanu wolnego w wieku 44 lat, energiczny i sumienny, z chlubnemi świadectwami, mogący się odwołać na rekomendacye wszystkich swoich dotychczasowych chlebodawców, poszukuje miejsca na wikcie, od 1 lipca lub wcześniej, w gospodarstwach nie dzierżawionych pod kierunkiem właściciela lub rządcy, najchętniej tam, gdzie będzie zapewnione najczęstsze uczęszczanie w święta na nabożeństwa obrządku łacińskiego. Łaskawe zgłoszenia w zamkniętej kopercie pod adresem: „Ekonom" poste restante Żórawno (koło Żydaczowa.)

ALFA LAVAL SEPARATOR

Niedościgniony

około 400.000 w użyciu

i przeszło 600

pierwszemi nagrodami wyróżniony.

Od najmniejszego Modelu „Viola" Separator o działalności 75 litrów na godzinę.

Do Kraft Separatora A II, który oddziela w godzinie 2000 litrów mleka.

Wszystkie jednakowej dobroci.

Akcyjne Towarzystwo

„Alfa Separator", Wiedeń XVI.

Praga. Ganglbauergasse 29. Graz.

Pierwszorz. fabryka maszyn i przyborów mleczarskich.

Jeneralne zastępstwo dla Galicyi i Bukowiny

S. A. BUBERA Synowie, we Lwowie.

Nowość 1903!!! — „ALFA VIOLA SEPARATOR".

Zastępców poszukuje się wszędzie. — Katalogi, Broszury, Alfa-Mitteilungen i wszystkie wskazówki dotyczące gospodarstwa mlecznego, za darmo.

Kosiarki żniwiarki, wiązałki

słynnej fabryki amerykańskiej

„MASSEY-HARRIS"

odznaczone najwyższemi nagrodami konkursowemi dostarcza wyłącznie:

Dom rolniczy

ERNEST BAHLSEN, KRAKÓW

na bardzo dogodnych warunkach.

Specyalne oferty na żądanie.

Ważne dla fabrykantów konserw i wina sztucznego!

W Wielkiejwsi p. Wojnicz stacya K. Z. Bogumiłowice są do wydzierżawienia plantacye agrestu, porzeczek i malin. Sprzęt i odstawa do kolei kosztem wydzierżawiającego. Bliższych wiadomości udziela Zarząd dóbr.

Centralne ogrzewanie i wentylacye

wszelkich systemów,

wodociągi i kanalizacye

klozety, łazienki, łaźnie, mechan. pralnie i suszarnie

oświetlenie gazowe

projektuje i wykonuje

Inż. Leonard Nitsch i Sp.

Biuro techniczne i Zakład instalacyjny

w Krakowie, Kolejowa 18.

Telefon Nr. 381.

Kosztorysy bezpłatnie. — Najlepsze referencye.

Nakładem Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego. — W drukarni Uniwersytetu Jagiellońskiego, pod zarządem Józefa Filipowskiego.